

İKV BİLGİ NOTU
AVRUPA'DA İNOVASYONUN DURUMU
2024

Sema Nur Yeni Yıldız, İKV Uzmanı

İklim değışikliği, jeopolitik çatışmalar, enerji krizleri ve ekonomik belirsizlikler gibi günümüzün küresel zorluklarıyla karşı karşıya kalmak, refahın temel itici güçlerinden ve rekabet gücünün motorlarından olan araştırma ve inovasyon politikalarının da önemini giderek artırmaktadır. Refah ve rekabet gücünün sürdürülebilirliği dışında iddialı yeşil ve dijital hedeflerini gerçekleştirmeyi, dayanıklılığını artırmayı ve teknolojik egemenliğini tesis etmeyi hedefleyen AB için araştırma ve inovasyon politikaları hayati bir araçtır. Bu bağlamda Avrupa Komisyonu, politika yapıcılara, araştırmacılara ve paydaşlara Avrupa'nın araştırma ve inovasyon sektörünün, güçlü ve zayıf yönlerinin daha iyi anlaşılması için 8 Temmuz 2024 tarihinde üye ülkelerin, 12 komşu Avrupa ülkesinin ve 11 küresel rakibinin inovasyon performansına ilişkin durumunu ve karşılaştırılabilir veri setini barındıran "2024 Avrupa İnovasyon Performans Göstergeleri"ni (2024 *European Innovation Scoreboard-EIS*) yayımladı.

Performans Göstergelerinin Belirlenmesi

Piyasaya sürülen veya toplumda kullanıma sunulan yeni ürün veya iş süreçlerini hesaplamak oldukça güç olduğu için inovasyonun ölçülmesi karmaşık bir süreç olarak karşımıza çıkıyor. EIS, bu zorluğun ötesine geçmek için dört ana kategoride ve 12 boyuta bölünmüş toplam 32 gösterge bağlamında ülkelerin inovasyon durumunu ölçüyor. Bu göstergeler şu şekilde sıralanıyor:

1. Çerçeve Koşulları

- İnsan kaynakları: Yeni doktora mezunları, yükseköğrenim görmüş 25-34 yaş arası nüfus, 25-64 arasındaki kişilerin yaşam boyu öğrenme durumu.
- Cazip araştırma sistemleri: Uluslararası bilimsel ortak yayınlar, en çok atıf alan ilk %10 yayın, yabancı doktora öğrencileri
- Dijitalleşme: Geniş ağ bağlantısına katılım, temel düzeyin üzerinde dijital becerilere sahip bireyler.

2. Yatırımlar

- Finans ve destek: Kamu sektöründe AR-Ge harcamaları, girişim sermayesi harcamaları, doğrudan devlet finansmanı ve vergi muafiyetleri.
- İş dünyasında yatırımları: firmaların Ar-Ge harcamaları ve Ar-Ge dışı inovasyon harcamaları, istihdam edilen kişi başına inovasyon harcamaları.

- Bilgi teknolojilerinin kullanımı: Bu teknolojilerin geliştirilmesi ve yükseltilmesi için eğitim veren kuruluşlar, istihdam edilen uzmanlar.

3. Etki Alanları

- İstihdam etkileri: Bilgi yoğun faaliyetlerde istihdam, inovatif işletmelerde istihdam.
- Satış etkisi: Orta ve yüksek teknoloji ürün ihracatı, bilgi yoğun hizmet ihracatı, ürün inovasyonlarının satışı.
- Çevresel sürdürülebilirlik: Kaynak verimliliği, hava emisyonları, çevreyle ilgili teknolojilerin geliştirilmesi.

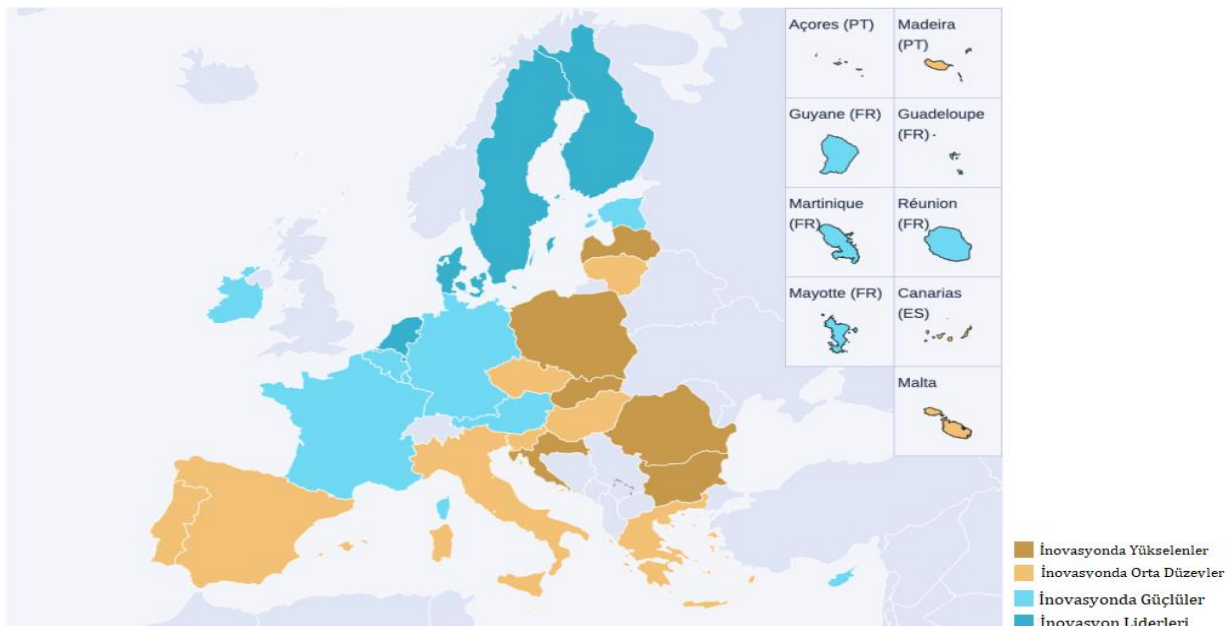
4. İnovasyon Faaliyetleri

- Yenilikçiler: Ürün inovasyonu yapan KOBİ'ler, iş süreçlerinde inovasyon yapan KOBİ'ler.
- Eklemlenmiş Mekanizmalar-Bağlar: Başkalarıyla iş birliği yapan inovatif KOBİ'ler, kamu-özel sektör iş birlikleri, bilim ve teknoloji alanında çalışan insan kaynaklarının hareketliliği.
- Fikrî Varlıklar: PCT patent başvuruları, marka başvuruları, tasarım başvuruları.

AB Üye Ülkelerinde Durum

2024 Avrupa İnovasyon Performans Göstergeleri'ne göre üye ülkeler inovasyon liderleri, inovasyonda güçlüler, inovasyonda orta düzeydekiler ve inovasyonda yükselenler olmak üzere dört gruba ayrılıyor.

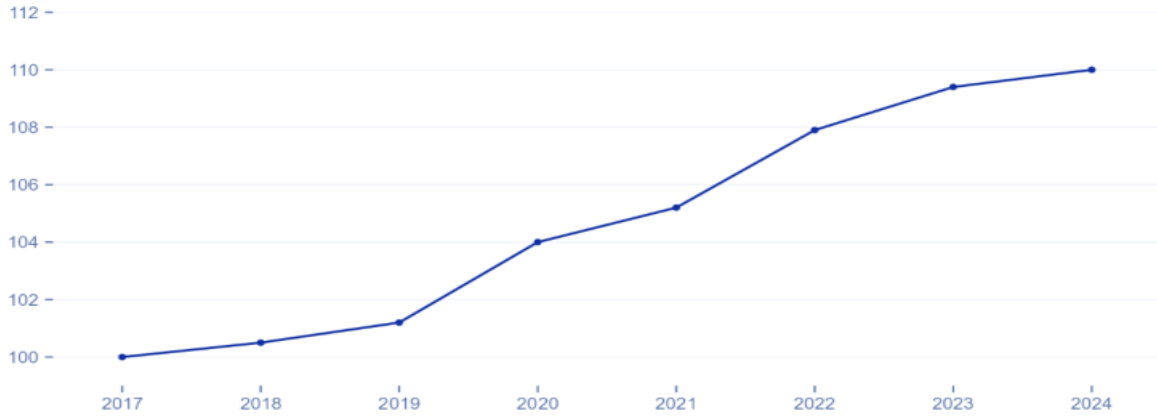
Tablo 1: AB Üye Ülkelerinde İnovasyon Performansı

Daha spesifik olarak inovasyon liderleri, 2024 yılında performansları AB ortalamasının (110.0) üzerinde olan dört üye ülkeden oluşuyor. %125'lik bir performansın üzerinde (performans sırasına göre) Danimarka, İsveç, Finlandiya ve Hollanda bu grupta yer alıyor. İnovasyonda güçlüler, 2024 yılında AB ortalamasının %100 ve %125'i arasında performansa sahip sekiz üye ülkeyi içeriyor. Bu grupta Belçika, Avusturya, İrlanda, Lüksemburg, Almanya, GKRY, Estonya ve Fransa var. İnovasyonda orta düzeydekiler ise 2024 yılında AB ortalamasının %70'i ile %100'ü arasında performans gösteren dokuz üye ülkeyi kapsıyor. Bu grupta ise Slovenya, İspanya, Çekya, İtalya, Malta, Litvanya, Portekiz, Yunanistan ve Macaristan yer alıyor. Son olarak inovasyonda yükselenler ise 2024 yılında AB ortalamasının %70'inin altında bir performans seviyesi gösteren altı ülkeyi kapsıyor. Bu grupta ise Hırvatistan, Polonya, Slovakya, Letonya, Bulgaristan ve Romanya bulunuyor.

Tablo 2: 2017-2024 Arasında AB'nin İnovasyon Durumu

Tablo 2'ye göre, AB'nin inovasyon performansı 2017'den bu yana %10 arttı. Lüksemburg hariç tüm üye ülkelerin 2017'den bu yana inovasyon performanslarında bir artış yaşadığı görülürken, yine de her üye ülkenin iyileştikleri alanlar büyük farklılıklar gösteriyor ve performans açısından uçurum bulunuyor.

Romanya, Fransa, İrlanda, Slovakya, Letonya, Bulgaristan, Almanya, Portekiz, Avusturya ve Slovenya 2017-2024 döneminde inovasyon performansı açısından %5 puandan daha az artış yaşarken, 11 üye ülke aynı dönemde AB'den daha hızlı bir performans artışı yaşadığı görülüyor. GKRY (+%39) ve Estonya (+%27) en kayda değer gelişmeleri gösteren ülke olarak ifade ediliyor. AB'nin yıllık inovasyon performansı ise 2023 yılından 2024 yılına %0,6 puanlık bir artış yaşarken inovasyon performansı 15 üye ülkede arttığı, 11 üye ülkede düşüş yaşandığı vurgulanıyor (Hırvatistan sabit kalmış).

AB Komşularında ve Küresel Rakiplerindeki Durum

AB üyesi olmayan 12 komşu ülkeyi (Arnavutluk, Bosna Hersek, İzlanda, Moldova, Karadağ, Kuzey Makedonya, Norveç, Sırbistan, İsviçre, Türkiye, Ukrayna ve Birleşik Krallık), AB üye ülkeleriyle karşılaştırmalı olarak incelendiğinde¹ veri mevcudiyeti, 12 ülke arasında farklılık gösterdiğinden², inovasyon performansı karşılaştırmalarının tam olarak yapılamayacağı belirtilmelidir. Komşu ülkelerden dördü, yani İsviçre, Norveç, Birleşik Krallık ve İzlanda'nın, 2024 yılında AB ortalamasının üzerinde puan aldığı görülüyor. AB üyesi olmasa da AB Tek Pazarı'nın bir parçası olan İsviçre'nin, en inovatif Avrupa ülkesi olduğu vurgulanıyor.

Türkiye, 2023'e kıyasla 2024'te %5,6 puanla dinamik bir büyümeye tanıklık ederek, inovasyonda yükselenler arasında 6'ncı sırada yer alıyor. Sırbistan ise Letonya'yı geride bırakarak inovasyonda yükselenler arasında 4'üncü sırada. Karadağ, Arnavutluk ve Ukrayna performanslarında orta düzeyde iyileşme kaydederken, Kuzey Makedonya ve Bosna Hersek konumlarını %3,9 ve %2,7 puan iyileştirdiği görülüyor. İlk kez tabloda yer alan Moldova ise 40'inci sırada yerleşmiş durumda.

Genel olarak, gruptaki komşu ülkeler AB'deki akranlarına göre ortalama olarak daha hızlı büyüme göstermiş durumda ve bu da AB ortalamasını yakalama etkisine işaret ediyor. Örneğin, Karadağ (+%5,6 puan), Arnavutluk (%9,9 puan), Bosna Hersek (+%6,3 puan), Sırbistan (+%7,4 puan), Ukrayna (+%3,7 puan), Türkiye (+%6,1 puan) AB üyesi olan Slovakya (+%2,7 puan), Letonya (+%2,8 puan), Bulgaristan (+%2,8 puan) ve Romanya'dan (+%1,5 puan) daha hızlı büyüdüğü ifade ediliyor.

¹ 32 EIS göstergesi ile değil, yalnızca komşu ülkeler, için mevcut olan veri göstergeleriyle inceliyor.

² Özellikle Batı Balkanlar, istatistik metodolojilerini AB'ninkilerle uyumlaştırma sürecinde olduklarından daha fazla veri setleri bulunuyor.

Tablo 3: 2017'den 2024'e İnovasyon Performansındaki Değişim- AB ve Küresel Rakipler

AB'yi %21,1 puan geride bırakan Güney Kore'nin ise en inovatif küresel rakip olmaya devam ediyor. Kanada, ABD ve Avustralya da 2023'e benzer şekilde inovasyon performansı açısından AB'nin önünde yer alıyor. Çin'in ise 2017 yılından bu yana inovasyon performansında en fazla artış gösteren ülke olduğu (+%28,2), Japonya'yı geçtiği ve AB'yi yakaladığı görülüyor.